

# **Konkurentsiamet**

Bilansienergia hinna arvutamise ühtne metoodika

Tallinn 2008

**SISUKORD**

<b>1 MÕISTED.....</b>	<b>3</b>
<b>2 BILANSIENERGIA HINNA ARVUTAMISE METOODIKA .....</b>	<b>4</b>

## 1 Mõisted

- 1.1 **Allareguleerimine** – süsteemihalduri poolt täiendava energiakoguse müümine, mis on tingitud prognoositust väiksemast energia tarbimisest või suuremast energia tootmisest süsteemis.
- 1.2 **Arvestusperiood** – süsteemihalduri ja bilansihalduri vahel kokkulepitud periood, milleks on kalendrikuu, kui ei ole kokku lepitud teisiti.
- 1.3 **Bilansienergia** – energia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel.
- 1.4 **Bilansihaldur** – isik, kes on oma bilansi tagamiseks sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu elektrituruseaduse (edaspidi EITS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.
- 1.5 **Kapitali kulu**– süsteemihalduri poolt bilansienergia hinda lülitavad kulud, mis on seotud selle teenuse osutamiseks vajaliku materiaalse põhivara soetamisega.
- 1.6 **Kauplemise periood** – täistund. Päeva esimene tund on 00.00 kuni 01.00 ja viimane tund on 23.00 kuni 00.00, millal kaubeldud bilansienergiale arvutatakse bilansienergia hind (võrgueeskiri § 51 lõige 2).
- 1.7 **Reguleeritav vara** – bilansienergia ostuks ja müügiks vajalik põhivara.
- 1.8 **Süsteemihaldur** - põhivõrguettevõtja. Süsteemihalduril lasub süsteemivastutus (EITS § 38 lg 2).
- 1.9 **Süsteemivastutus** – kohustus tagada igal ajahetkel süsteemi varustuskindlus ja bilanss
- 1.10 **Ülesreguleerimine** – süsteemihalduri poolt täiendava energiakoguse ostmine, mis on tingitud prognoositust suuremast tegelikust energia tarbimisest või väiksemast energia tootmisest.

## 2 Bilansienergia hinna arvutamise meetodika

- 2.1 “Bilansienergia hinna arvutamise ühtne meetodika” on koostatud EITS § 53 lg 5 alusel.
- 2.2 Süsteemihaldur peab eristama oma raamatupidamises bilansienergia müügi ja ostuga seotud kulud ja tulud vastavalt Konkurentsiameti (edaspidi KA) välja töötatud vormile.
- 2.3 Vastavalt EITS paragrahv 53 lõikele 2 kujundab süsteemihaldur bilansienergia hinna selliselt, mis võimaldab:
  - 1) katta reguleerimisvõimsuse ostuks tehtud põhjendatud kulutused (RR);
  - 2) katta bilansi selgitamiseks tehtud põhjendatud kulutused (BS);
  - 3) katta bilansienergia kulud bilansienergia ostuks bilansihaldurilt (BEO);
  - 4) katta kulutused seoses süsteemi ülesreguleerimisega (ÜR);
  - 5) katta bilansienergia ostuks ja müügiks kasutatava reguleeritava vara kapitali kulu (KK);
  - 6) tagada põhjendatud tulukuse (PT).
- 2.4 Bilansienergia hinda lülitatavatest kuludest arvatakse maha süsteemi allareguleerimisel saadav tulu (AR).
- 2.5 Põhjendatud tulukuse arvutamise aluseks on reguleeritav vara, mida süsteemihaldur kasutab bilansienergia ostuks-müügiks. Reguleeritava vara arvestus ja põhjendatud tulukuse arvutamine toimub vastavalt Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtsele meetodikale.
- 2.6 Kapitali kulu on bilansienergia hinda lülitatav kulu, mis on seotud materiaalse põhivara soetamisega. Arvutamine toimub vastavalt “Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtsele meetodikale.
- 2.7 Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilanss mis tahes kauplemiss perioodil negatiivne loetakse, et süsteemihaldur on sellel kauplemiss perioodil müünud bilansihaldurile bilansienergiat, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemiss perioodil (süsteemihaldur müüb bilansienergiat; st. süsteemihalduri tulu; st. tegelik tarbimine on osutunud prognoositust suuremaks või tootmine prognoositust väiksemaks - BEM).
- 2.8 Kui bilansi selgitamise tulemusena on bilansihalduri bilanss mistahes kauplemiss perioodil positiivne, loetakse, et süsteemihaldur on sellel kauplemiss perioodil ostanud bilansihaldurilt bilansienergiat koguses, mis on vajalik bilansihalduri bilansi hoidmiseks sellel kauplemiss perioodil (süsteemihaldur ostab bilansihaldurilt bilansienergiat; st. süsteemihalduri kulu; st. tegelik tarbimine on osutunud prognoositust väiksemaks või tootmine prognoositust suuremaks - BEO).

2.9 Bilansienergia hinna kujundamise aluseks on printsiip, mille kohaselt igal majandusaastal on süsteemihalduri äritulu võrdne ärikulude ja põhjendatud tulukuse summaga:

$$BEM = RR + BS + BEO + \dot{U}R + KK + PT - AR \quad (1)$$

$$BEO = BEO_{hind} \times BEO_{kogus} \quad (2)$$

$$BEM = BEM_{hind} \times BEM_{kogus} \quad (3)$$

$BEO_{hind}$ - bilansienergia ostuhind (kr/MWh);

$BEO_{kogus}$ - bilansienergia ostu kogus (MWh);

$BEM_{hind}$ - bilansienergia müügihind (kr/MWh);

$BEM_{kogus}$ - bilansienergia müügi kogus (MWh).

2.10 Bilansienergia müügi ja ostuhinna kujundamisel võib süsteemihaldur tulenevalt EITS § 53 lg 3 soosida turuosalisi, kelle eksimus vähendab süsteemihalduri jaoks üldist planeerimisviga.

2.11 Süsteemihaldur peab pidama arvestust bilansienergia hinna kujunemisest ning vajaduse korral esitama vastavad andmed KA-le alljärgnevas formaadis:

Kuup.	Tund	BEOkogus	BEMkogus	UR	AR	RR+PT+BS+KK	BEO	BEM	BEOhind	BEMhind
Arvestusperiood kokku										

2.12 Süsteemihaldur vastavalt ostab ja müüb süsteemi bilansi tagamiseks elektrienergiat ning reguleerimisvõimsust tehnilis-majanduslikult soodsamailt pakkujalt, tagades sealjuures turuosaliste võrdse kohtlemise.

2.13 KA teostab järelevalvet bilansienergia ostu- ja müügihinna kujunemise suhtes.